

GLAS

GLASILO DEMOKRATSKOG SAVEZA HRVATA U VOJVODINI

RAVNICE

U OVOM BROJU:

- KONSTITUIRAN SUBOTIČKI PARLAMENT
- GODIŠNJA SKUPŠTINA „BUNJEVAČKE MATICE”
- 6. RAZGOVORI

Riječ ispred...

Godina 1997. počela je dobro.

Ono dobro su u djela sprovedena izmirenja onih koji su do nedana bili zakleti neprijatelji. Izrael je potpisao sporazum o djelomičnom napuštanju grada Hebrona u korist Palestinaca, Njemačka i Češka su razriješile pedesetogodišnji spor, Rusija je podržala održavanje izbora u Čečeniji, a pomirili se i primirili i politički duhovi na ovdašnjoj lokalnoj razini. Obećanja, prijatni i ucjena je bilo na pretek, ali se, eto, uspješno konstituirao i subotički parlament. Ako tome dodamo i izbor svih najvažnijih lokalnih funkcionera, zadovoljstvo građana je potpuno, pogotovu zato što su većinom to poznata lica koja su se u svojim aktivnostima već odavno uhodala. Ona nova, imali smo prilike čuti i ocijeniti već na prvom predstavljanju na lokalnom radiju. Da velikih izmjena u globalnoj politici nema, mogli smo zaključiti po izjavi dopredsjednika općine gosp. Avdalovića, kako nema potrebe za formiranjem i stvaranjem nekakve zabune oko uvođenja hrvatskog jezika u lokalne medije, jer dobro je poznato - srpski i hrvatski jezik su isti, kao primjerice američki i engleski. Ne znamo dokle bi i kako ovakvu izjavu tolerirali, recimo - u Londonu, no, Hrvati se u ovoj državi još

uvijek ništa ne pitaju, a što se i u „lokalu“ primjećuje.

Kroje nam povijest, ime, podrijetlo, pa zašto ne bi i jezik, kada je sve to „pri ruci“. Nije da smo očekivali žestoku, pa čak niti umjereniju reakciju Hrvata Bajića - drugog dopredsjednika općine Subotica, ali smo bar toliko zaslužili da nam se makar ostavi pravo na naš maternji jezik. No, ukoliko je to samo jedna od prijelaznih faza novih demokratskih promjena koje već, evo, 67. dan najavljuju, red je da pričekamo povratne efekte. „Strpljen, spašen“.

Inače, općenito uzevši, sve je podcijenjeno, jedino su na cijeni poslušnici, udvorice kao i oni koji bez pogovora izvršavaju sva naređenja, čak i ona koja zadiru i u zakonsku ispravnost. Jer, pravne države čas ima, a čas nema, a i dokle će - ne znamo. Ono na što zakon ne tjera i ne obvezuje, prećutno je dozvoljeno, a moral je čisto osobna stvar, često je rasprostranjeno mišljenje. Ti i takvi izvršitelji su uvijek na pogodnim mjestima, u javnim i inim službama u kojima para „klade valja“. Istina, pojava korupcije, podmićivanja i ucjena, a sve u interesu građana, ima i u bolje organiziranim državama od naše, ali, eto zadaće za rješavanje staroj i novoj postavi subotičke lokalne samouprave. Bila bi to prava

bitka za demokraciju na lokalnoj razini.

Što se pak većine medija tiče, oni su, kako se vidi, čuje i čita podosta ućaureni i prevashodno obrađuju bulevarske teme - prosvjede i njihove kontra udare, dok neki, obiljem fotosa i sitnim temama, stvaraju dojam bezbrižnosti. Činjenice, kao što je zaključak susreta punopravnih članica Vijeća Europe u Strassbourgu da za sada dižu ruke od Balkana i tako priželjkivanih regionalizacija, zabilježene su tek tu i tamo. Vjerojatno ćemo, tek tu i tamo - u čituljama - ubrzo pronaći i svoju sudbinu. Isto tako su daleko od nas i objektivna mišljenja, kao i stvarna dešavanja, jer su ona često i oprečna i nepoželjna, mada se odnose na aktualnu pojavu ili događaj. Jedno takvo gledanje na zbivanja prenosimo u ovom broju sa javne manifestacije „Otvorena vrata“.

Isto tako, u cilju realnije i bolje informiranosti čitatelja, od narednog broja Glasa ravnice uključujemo sve zainteresirane u dijalog i razmišljanja, kako o politici i gospodarstvu, tako i o kulturi, prosvjeti i sl., kao i zbivanjima i pojavama u ovim oblastima. Svačiji prilog i doprinos je dobro došao.

Lidija Molzer

VIJESTI

Beograd, 23.12.1996.

Borisav Mikelić, predsjednik Komiteta za povratak izbjeglih Srba u zavičaj sa sjedištem u Beogradu osudio je Koaliciju "Zajedno" i isticanje stranih simbola i barjaka pri uličnim prosvjedima, jer su baš Amerika i Njemačka, kako je rekao imale prijesudnu riječ i ulogu u zbivanjima oko istjerivanja Srba iz njihovih kuća u "krajini". Što se tiče pisma koje je Bela Tonković uputio kao podršku Koaliciji "Zajedno" za demokratizaciju, Borisav Mikelić ističe da Tonković nema razloga da podržava ove prosvjede koji su upereni protiv vlasti, pošto se, kako navodi, Hrvatima u Vojvodini niti iz blizine događa ono što se desilo Srbima u Hrvatskoj.

On i Komitet aktivno rade da se odredbe Sporazuma o normalizaciji odnosa između Republike Hrvatske i SR Jugoslavije sporvedu u život, tj. da se primijene članci koji reguliraju povratak Srba na njihova ognjišta. Upitno je međutim, kada će se odredbe istog Sporazuma primijeniti prema hrvatskoj manjini u SR Jugoslaviji, pošto za sada o realizaciji njegovih odredbi u tom smjeru, još nema nikakvih naznaka.

* * * * *

Novi Sad, 9.01.1997.

Danas je u Novom Sadu konstituirana pokrajinska Skupština. Za predsjednika je izabran poslanik Socijalističke partije Srbije Živorad Smiljanić. Oba dopredsjednika su također iz redova ove partije. Sastav nove pokrajinske Vlade povjeren je dosadašnjem mandataru Bošku Peroševiću, koji je i na ovom konstituiranju izabran za predsjednika Izvršnog vijeća Vojvodine.

Mada su neki poslanici tražili da se predloži više kandidata za mjesta predsjednika Skupštine, dopredsjednike te predsjednika Vlade, ostalo se pri stanovištu da se predlaže i bira samo jedan kandidat po funkciji.

Što se tiče poslanika izabranih na proteklom vojvođanskim izborima, mandat u parlamentu su dobila 74 poslanika SPS, Koalicija "Zajedno" 16, 13 mjesta je osvojio SVM, SRS 7, Vojvođanska koalicija 6, Grupa građana 2, a JUL i DZVM po jedno poslaničko mjesto.

Novoizabrani funkcioneri su naglasili da će se u narednom periodu zalagati isključivo za interese dva milijuna vojvođanskih građana.

* * * * *

Subotica, 15.1.1997.

Gospođica Tina Kaidanow, drugi tajnik ambasade SAD u Beogradu sa suradnicima posjetila je DSHV, gdje su ih primili mr. Bela Tonković, predsjednik DSHV i Josip Gabrić st., član Vijeća DSHV. U srdačnom razgovoru izmijenjena su mišljenja o općoj političkoj situaciji u SRJ, posebno u Vojvodini, o proteklim izborima, te o stanju ljudskih i manjinskih prava. U mnogim tačkama je konstatirana identičnost procjene i pogleda.

* * * * *

Subotica, 16.1.1997.

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini posjetio je Martin Lutz, zamjenik Visokog predstavnika EU za bivšu Jugoslaviju Karla Bilta, gdje su ga primili mr. Bela Tonković, predsjednik DSHV, Ivan Čović član Predsjedništva i Josip Gabrić st. član Vijeća DSHV. U dugom i srdačnom razgovoru razmotreni su protekli izbori, te stanje prava hrvatske nacionalne manjine u SRJ poslije potpisa Sporazuma o normalizaciji odnosa između SR Jugoslavije i Republike Hrvatske.

Objee ove posjete su bile u okviru redovitog djelovanja DSHV na međunarodnom polju.

VIJESTI

Borovo, 21.01.1997.

U Borovu i Belom Manastiru otvoreni su Uredi privremene uprave uz puno zalaganje hrvatske Vlade koju je predstavljao Ivica Vrkić, kao i lokalnih Srba na čelu sa Vojislavom Stanimirovićem. Otvaranje Ureda privremene uprave ocijenjeno je vrlo povoljnim, te kako je istakao Stanimirović, oni će doprinijeti boljoj informiranosti lokalnog stanovništva po mnogim pitanjima. "Hrvatska vlast dolazi ovdje da bi stvorila uvjete za slobodan život svih" izjavio je predstavnik Ureda privremene uprave Ivica Vrkić.

* * * * *

Rim, 21.01.1997.

U Rimu je zasjedalo Vijeće socijalističke internacionale na kojem je bilo nazočno više predstavnika europskih stranaka lijeve orijentacije.

Na zasjedanju je jednoglasno oštro osuđen režim Slobodana Miloševića, čemu je velikim dijelom doprinijele ocjene izrečene u više navrata od strane predsjednika Španjolske socijalističke radničke stranke Felipe Gonzaleza i predstavnika misije OEBS-a za utvrđivanje činjenica oko lokalnih izbora u Srbiji. Iz SI su izbačeni Janšini socijaldemokrati sa ocjenom da se ne radi o stranci socijalističkog već nacionalističkog oprede-

ljenja, dok je Vesna Pešić predstavnik GSS vrlo lijepo primljena na ovom skupu. U SI su za članice primljeni socijaldemokrati iz BiH i Makedonije.

Međutim, vrlo je uočljiva pristrasnost Socijalističke internacionale, jer SI ne promatra i ne tretira stranke pojedinačno, već ih cijeni spram država iz koje dolaze.

* * * * *

Novi Sad, 27. 01.1997.

Broj političkih stranaka se uvećao za novoosnovanu stranku demokršćanske orijentacije, a za sada je ona jedina sa ovim nazivom u stranačkom životu SR Jugoslavije. Naime, kako se danas doznaje, u Novom Sadu je 26. 01.1997. godine osnovana Kršćanska demokratska stranka vojvođanskih Mađara. Stranku je oformio Pap Ferenc sa iljem da objedini sve one koji žele da budu i ostanu Mađari. Do sada su se stranke mađarskog naroda u Vojvodini stvarale zbog uskih interesa jedne grupe ili pojedinaca, obuhvatajući Mađarski živalj većinom na lokalnoj razini, mišljenje je iskazano na ovoj osnivačkoj Skupštini. Oformljenjem, pak Kršćanske demokratske stranke vojvođanskih Mađara, žele se očuvati interesi svih Mađara na teritoriji Vojvodine, Srbije pa i cijele SR Jugoslavije, bez favoriziranja bilo čije ličnosti. Članovi ove stranke

mogu biti pripadnici i drugih stranaka. Kršćanska demokratska stranka vojvođanskih Mađara će se pored zaštite interesa mađarske manjine, boriti i za sve ideje kršćanstva, za ljudska, građanska i manjinska prava etničkih zajednica, kao i za parlamentarnu demokraciju. Surađivat će sa svim strankama i udrugama demokratske orijentacije, a želi objediniti sve one kojima je ideja kršćanstva iznad svega.

Kako je mađarski narod u zadnjih nekoliko godina pretrpeo više političkih deoba, očekuje se da će ova stranka učvrstiti jedinstvo Mađara, a kani surađivati i sa svim sličnim udrugama u zemlji i inozemstvu.

* * * * *

Čečenija, 27. 01.1997.

Danas se u Čečeniji održavaju prvi predsjednički i parlamentarni izbori nakon završetka dvogodišnjeg rata sa Rusijom. Na izborima će se nadmetati 16 kandidata za predsjednika, od kojih petorica čine užu izbor. U kontroli izbora i glasovanja učestvovat će brojni međunarodni promatrači. Dan prije izbora, Rusija je nagovijestila da će surađivati sa budućim, novoizabranim predsjednikom kao i novim parlamentom Čečenije. Najrealnije šanse za izbor predsjednika ima Aslan Maškadov.

* * * * *

Piše: mr. Bela Tonković

BUDUĆNOST HRVATA U SR JUGOSLAVIJI

Na izmaku dvadesetog i na pragu dvadestprvog stoljeća kršćanske ere svi narodi i sve svjetske organizacije analiziraju svoju situaciju i postavljaju pitanje o svojoj budućnosti. Mnogi su već u tome poodmakli i objavili prve rezultate razmišljanja i vizije budućnosti.

Papa Ivan Pavao II je objavio dokument „Ususret trećeg tisućljeća“, Biskupska konferencija Mađarske okružnicu „Pravedniji i bratskiji svijet!“, u okviru sinode Subotičke biskupije intenzivno se razmišlja o ovoj temi.

I mi Hrvati, koji smo uslijed raspada bivše države, ostali državnim granicom odvojeni od većine svojega naroda i time dospjeli u sasvim novu situaciju, moramo razmišljati u tom pravcu.

To razmišljanje započeli smo još prilikom priprema za osnivanje DSHV u svibnju 1990. i do danas je posti-

gnuto široko suglasje o temeljnim pitanjima:

1. O našem identitetu:

a) mi smo Hrvati bez obzira na subetničke nazive i povijesna naslijeđa tih subetnikuma;

b) integralni smo dio hrvatskoga naroda;

c) građani smo države u kojoj živimo sa svim pravima i obvezama;

2) O našoj političkoj volji:

a) želimo sačuvati svoj nacionalni identitet u svim segmentima osobnog i kolektivnog života i

b) biti integralni, ali i jasno prepoznatljivi dio društva u kojem živimo;

c) uvjereni smo da na to imamo pravo;

d) za naša prava se borimo demokratskim i nenasilnim metodama.

Dakle: vlastiti identitet - da, integracija u društvo - da, asimilacija - ne!

Na ovim temeljima trebamo nastaviti intenzivno

razmišljanje i dijalog.

Predmet razmišljanja su svi segmenti života: politika, obrazovanje, kultura, gospodarstvo... Svaki doprinos će biti na svoj način vrijedan i bit će svedodžba, pred nama samima i pred javnošću, u određenom smislu o autoru, o njegovom doživljavanju prošlosti i sadašnjosti, i doprinos osobnoj i kolektivnoj volji za opstankom na naslijeđenim entičkim prostorima.

Pozivam svakog osobno da se uključi i da svoj doprinos ovom kolektivnom razmišljanju, pozivam sve intelektualne snage naše nacionalne zajednice da se uključe u ovaj rad, a bit ćemo zahvalni i za doprinos drugih s kojima živimo. Stranice Glasa ravnice bit će otvorene za kvalitetne doprinose i dijalog.

A stvorit ćemo i druge mogućnosti za dijalog.

OBAVIJEST REDOVITIM I BUDUĆIM PRETPLATNICIMA GLASA RAVNICE !

PRETPLATA ZA CIJELU 1997. GODINU IZNOSI 72,00 DINARA ZA TUZEMSTVO, A ZA INOZEMSTVO 180,00 DINARA. UPLATE MOŽETE SLATI NA ŽIRO-RAČUN NAZNAČEN U IMPRESUMU LISTA.

GLAS RAVNICE- Glasilo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini-urednik: Lidija Molzer, Uređivački savjet: Lazar Merković, Milivoj Prčić, Marko Kljajić, Ivo Kujundžić. Izdaje: DSHV, 24000 Subotica, I. Milutinovića 31, tel&fax: 51-348, ž.r.; 46600-603-4-3338 SPP Subotica, HRIB Subotica, List je registriran kod Ministarstva za informacije Republike Srbije pod brojem 2087. Izlazi mjesečno. Tisak : studio "Bravo", Braće Majera 43/a 24000 Subotica

Prvo zasjedanje subotičkog Parlamenta

Nakon dvomjesečne pauze i provedenih lokalnih izbora, 3. siječnja se sastala gradska Skupština u novom sazivu. Skupštinom je predsjedavao najstariji odbornik dr. Hegedus Antal, predstavnik Saveza vojvođanskih Mađara. Na Skupštinskom dnevnom redu je bilo i njeno konstituiranje uz nazočnost 65 odbornika, iako je samo njih 63 primilo rješenja o izboru. Uz verificiranje mandata odbornika izvršen je i izbor gradonačelnika Subotice, kao i dva dopredsjednika, dok su svi odbornici položili prisegu.

Odbornici Socijalističke partije Srbije su na početku predlagali dopunu dnevnog reda izborom predsjednika Izvršnog Odbora, a koji po njihovom zahtjevu treba da bude iz redova socijalista, dok bi za predsjednika općine oni podržali prijedlog kandidata SVM-a. Uostalom, kako se moglo čuti iz diskusije odbornika Socijalističke partije Srbije, u tom smjeru su i vođeni razgovori između SPS i SVM. Odbornici SVM nisu prihvatili prijedlog, naglašavajući da razgovor o podjeli vlasti između dvije stranke nije dao nikakve konkretne rezultate.

Verificiranje odborničkih mandata je prošlo dosta burno, obzirom da su socijalisti tražili da se verificiraju i oni mandati koji su u postupku tužbe pred Vrhovnim sudom Srbije. Naime, pod znakom upitnika je izbor četiri od-

bornika SPS, a kako se na sjednici Skupštine doznalo, i jednog odbornika SVM, što znači da Subotički parlament broji ukupno 67 odbornika čije mandate je trebalo verificirati.

Sve u svemu, uz konstataciju i prigovor odbornika Saveza građana Subotice zbog odugovlačenja sa konstituiranjem općinskog parlamenta do zadnjeg - dvadesetog dana po završenim izborima, uz više pauza radi usaglašavanja stavova ipak je postignut kompromis: verificirano je svih 67 mandata odbornicima, socijalisti su podržali izbor dosadašnjeg gradonačelnika Kasza Jozsefa - kandidata SVM, izabrana su dva dopredsjednika, svečana prisega je položena i dogovoreno što skorije održavanje nove sjednice parlamenta.

Znakovito je da je za predsjednika općine predlagan samo jedan i biran jedan kandidat, a gradonačelnik je izabran sa 56 glasova. Kako je rečeno, običaj je, ukoliko je predsjednik općine Mađar, da jedan dopredsjednik bude Srbin ili pravoslavac, a drugi Hrvat. Za prvog dopredsjednika je postojao jedan prijedlog, dok je za drugog bilo predloženo dva kandidata, koja su potom stavljena na dvije glasačke liste. Za prvog dopredsjednika je sa 46 glasova izabran socijalista Avdalović, a za drugog odbornik Saveza građana Subotice Bajić, sa 54 glasa. Za kandidata Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Ivana

Čovića, glasovalo je 8 odbornika. Već kod samog prijedloga je bilo jasno da ovaj kandidat nema mnogo šansi, a kako je glasovanje i pokazalo, niti svi odbornici SVM nisu glasovali za predstavnika svog doskorašnjeg koalicionog partnera - DSHV. Što se tiče Mirka Bajića, izabranog dopredsjednika - Hrvata, iz zadnjih redova mu je netko dobacio kako se do sada izjašnjavao Jugoslavenom, te odakle odjednom takva „metamorfoza“? Tko redovito prati Skupštinske sjednice znati će da su ove primjedbe bez osnova, obzirom da se Bajić Mirko izjašnjavao Hrvatom, istina samo onda, kada je imao za namjeru okrnjiti ugled i značaj DSHV-a.

Uz datu svečanu prisegu da će raditi u interesu građana, prva konstitutivna sjednica subotičke Skupštine završena je dogovaranjem nove sjednice, na kojoj, kako je predsjedavajući - sada već Kasza Jozsef, rekao, nije sigurno da će na dnevnom redu biti izbor predsjednika Izvršnog Odbora, a kako se socijalisti nadaju, obzirom da u gradu ima i drugih važnih tema.

Kako se kasnije doznalo, a potom praksom dokazalo, nije bilo sigurno niti to da će ovaj funkcioner biti imenovan i biran baš iz redova SPS-a.

Lidija Molzer

IN MEMORIAM

ANA KOPUNOVIĆ

1957. - 1996.

Ana Kopunović, rođ. Skala, rođena je 18. kolovoza 1957. godine u Subotici, od oca Josipa i majke Lize, rođ. Gabrić, kao najstarija od troje djece. Osnovnu školu i gimnazije završila je u Subotici, a Višu školu za socijalne radnike u Beogradu. Od 1977. do smrti radi u Kemijskoj industriji "Zorka" kao socijalni radnik.

Ana Kopunović je bila član brojnih kulturnih i hu-

manitarnih organizacija kao i član Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Mnogo je doprinjela u saniranju socijalnog stanja građana Subotice, a što se posebno odrazilo u osnivanju dobrotvorne zajednice "Amor Vincit" te potpori koju je ona pružala brojnim humanitarnim aktivnostima. Ana Kopunović je za sobom ostavila dvoje malodobne djece, a mnogi će je se još dugo

sjećati po njenom dobročiniteljstvu. Umrula je u nedjelju 22. prosinca 1996. godine u 40-toj godini života nakon duge i teške bolesti, a sahranjena je na Badnji dan na Sećanskom groblju u Subotici. Od nje su se oprostili predstavnici političkih, kulturnih i humanitarnih udruga, predstavnik njene radne organizacije, kao i brojna rodbina suradnici i prijatelji.

OPROŠTAJNI GOVOR NAD GROBOM ANE KOPUNOVIĆ

Draga Ana!

Šta reći u ovom tužnom trenutku i kako se oprostiti od Tebe?

Ti si kao predsjednica Dobrotvorne zajednice „Amor Vincit“ zajedno sa nama aktivistima pratila teško vrijeme, koje nam je donijelo siromaštvo, glad i mnogo tuge.

Kucali smo na vrata svih „potrebnih“. Brisali suze, budili nadu u bolje sutra. Svi pokloni dobrih ljudi unošeni su u njihove kuće.

Često si sjedila za volanom svog automobila da bi pomoć stigla na vrijeme. Bila si inicijator i „otkrivač“ adresa potrebnih.

S Tobom smo se udružili u zajednički rad ostalih humanitarnih organizacija u gradu.

Paketi pomoći su stizali i van Subotice i Bačke. Hranili smo i mnoge bebe. Donatori

su darovali subotičkoj bolnici vrijedne aparate.

Bila si neumorna. Znali smo da Te podmukla bolest nagrizala i Ti si to znala, ali si se uporno borila!

Poklanjajući svoje vrijeme, a često i prisutne bolove „čovjeku potrebnom“, kao da si ozdravljala. Vjerovali smo s Tobom u to svi!

No, nažalost nismo svojim optimizmom zaustavili napredovanje Tvoje bolesti.

Tužni stojimo ovog trenutka nad Tvojim odrom!

Želimo u ovom šarenilu cvijeća staviti najljepši buket na njega. Prepoznaješ u njemu rad, dobrotu, zahvalu, probuđenu nadu... Ne zamjeri nam što smo ga vezali uz ljubav i trakom bola i suza. Teško nam je!..

Neka Ti buket krči put u sretnu vječnost, koju Ti uistinu želimo i za koju molimo!

Sjećanja, Tvoju brigu i pomoć potrebnima nastaviti ćemo i dalje u granicama naših mogućnosti.

Zagrlit ćemo brigom i ljubavlju Tvoje najdraže, sina i ćerku, a Tvoja ljubav će biti s nama!

Hvala Ti za sve! Počivaj u miru Božjem!

**Dobrotvorna zajednica
"Amor Vincit"**

Reintegracija hrvatskog Podunavlja

Pismo namjere hrvatske Vlade lokalnom stanovništvu "daje više nego što je ono očekivalo" i ono je "više nego pošteno prema međunarodnim standardima za bilo koju manjinu", izjava je prijelaznog upravitelja u hrvatskom Podunavlju Jacquesa Kleina HTV-u. Pismo namjere se temelji na Erdutskom sporazumu i regulira sva bitna pitanja oko što skorije mirne reintegracije ovoga dijela u hrvatski državno-pravni sustav. Ovo Pismo je odaslato brojnim međunarodnim institucijama Vijeću sigurnosti UN, Vijeću Europe, članovima Kontaktne skupine, OESS-u...

No, obzirom da vodstvo lokalnih Srba nedovoljno i necjelishodno, a katkad i krivo izvještava svoj narod, i ovo Pismo namjere hrvatske Vlade, dočekano je isprva sa iznenađenjem, a potom su se počeli nizati zahtjevi i odbijenice točku po točku. Dakako, nezadovoljni su i opet lokalni Srbi, a njihov odgovor na ponuđeno su čak dva pisma upućena Vijeću sigurnosti

UN, da bi ponovo na dnevni red došao, istina uviđeno, zahtjev za političkom autonomijom i izdvojenom srpskom enklavnom uz poželjan protektorat međunarodne zajednice na najmanje deset godina.

Razlog je, kako navode, strah od hrvatske vlasti, te prijete odlaskom.

Međutim, valja misliti da i ona druga strana, stadalnici rata i prognanici, imaju pravo na svoje strahove, ali hrvatska strana ipak svim silama nastoji suzbiti svoje emocije kako bi na miran način, bez "vijetnamskog sindroma", uspostavila vlast na cjelokupnom svom teritoriju.

Da pribjegavanje strahu služi samo kao izgovor, govori i to da je na području hrvatskog Podunavlja približno osamdesettisuća stanovnika od kojih već sada trinaesttisuća prima hrvatske mirovine od 500 kuna, a u postupku je rješavanje još osamtisuća zahtjeva. Druga četvrtina traži nadoknadu za "vojni staž", treća na ime "stradalništva", dok ona

posljednja četvrtina prima plaću po osnovu ranijeg radnog staža u hrvatskim poduzećima, te po osnovu zaposlenja u raznim institucijama. Ako dodamo još i to da je na ovom teritoriju otvoreno 23 ureda za izdavanje hrvatskih dokumenata lokalnom stanovništvu, te predstojeće lokalne izbore u ožujku mjesecu, očito je da će "straha" biti sve manje.

A kako je prijelazni upravitelj Jacques Klein rekao u svojoj izjavi za HTV prije svog posjeta Budimpešti: "Hrvatska će se sve više povezivati s Europom, gospodarstveno i finacijski će jačati i najbolji im (Srbima op.p.) je izbor u sljedećih pet godina. Teško im je prevladati tjeskobu, neprijateljstvo i strah te prihvatiti kako su sada hrvatski građani. Kada to učine, imat će bolju budućnost u Hrvatskoj i Europi nego u Jugoslaviji", više je nego sigurno da netko, odbijajući Pismo namjere, i opet želi dobiti na vremenu.

Lidija Molzer

PISMO VLADE REPUBLIKE HRVATSKE O DOVRŠENJU MIRNE REINTEGRACIJE PODRUČJA POD PRIJELAZNOM UPRAVOM REPUBLIKE HRVATSKE

St. 1
Izbori u području pod Prijelaznom upravom održat će se u skladu s Temeljnim sporazumom od 12. studenog 1995., u nadležnosti Prijelaznog upravitelja i prema postupku definiranom u zakonima Repu-

blike Hrvatske, na dan 16. ožujka 1997. Vlada Republike Hrvatske osigurat će u potpunosti mogućnost svim osobama koje imaju pravo glasa na izborima za lokalna tijela vlasti u području da se točno pojave na popisima glasača za te

izbore i da u potpunosti na njima sudjeluju. Izbori za lokalna tijela vlasti u drugim područjima Republike Hrvatske održat će se istog dana. Lokalna tijela vlasti u dijelovima županija Osječko-baranjske i Vukovarsko-

AKTUALNO

srijemske koji su pod Prijelaznom upravom, bit će uspostavljena, u skladu s izobrnim rezultatima koje potvrđi Prijelazni upravitelj i prema Ustavu i zakonima Republike Hrvatske te operativnom stavku 11. Rezolucije Vijeća sigurnosti 1037. (1996.) unutar zakonski propisanog roka, no ne kasnije od 30 dana nakon izbora.

St. 2

Pripadnici lokalne srpske etničke zajednice, kao i svi drugi hrvatski državljani, imaju pravo na sudjelovanje u lokalnim izborima ako su imali prebivalište u vrijeme popisa stanovništva 1991. godine, u dijelovima Županije Osiječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske koji su trenutačno pod Prijelaznom upravom. Posjedovanje dokumenata o hrvatskom državljanstvu/identitetu (domovnica/osobna iskaznica) ključan je preduvjet za sudjelovanje na izborima.

St. 3

U skladu s Temeljnim sporazumom od 12. studenog 1995. godine, hrvatski državljani koji su pripadnici srpske etničke zajednice, doseljeni u to područje prije početka mandata UNTAES-a i koji trenutačno žive u području pod Prijelaznom upravom, a koji nisu imali prebivalište u tom određenom području u vrijeme održavanja popisa stanovništva 1991. godine, mogu odabrati da glasuju bilo za a) lokalna tijela vlasti uspostavljena u skladu s hrvatskim zakonima, ako trenutačno žive u područjima koja pokrivaju ta tijela, bilo da je teritorij tih tijela u cijelosti ili delimično unutar takvih područja; ili b) takva lokalna tijela vlasti uspostava-

vljene prema hrvatskim zakonima, u području njihovog prebivališta iz 1991. godine.

Kako bi se dobila evidencija onih Srba koji nisu imali prebivalište u navedenom području u vrijeme popisa stanovništva 1991. godine, a koji trenutačno žive na području pod kontrolom UNTAES-a, hrvatske vlasti i UNTAES organizirat će registraciju. Hrvatske vlasti izdat će isprave o državljanstvu/identitetu (domovnica/osobna iskaznica) tim osobama dovoljno rano kako bi im omogućile da sudjeluju na izborima.

St. 4

Srpskoj etničkoj zajednici iz područja pod Prijelaznom upravom jamči se da će biti zastupljena u tijelima lokalne uprave i samouprave u skladu s pravima i načelima iznesenim u Ustavnom zakonu o pravima etničkih zajednica i nacionalnih manjina i u Zakonu o lokalnoj upravi i samoupravi. Ovime se jamči da će njihov predstavnik biti na položaju podžupana u obje županije. Razmjerna srpska zastupljenost, uključujući i više položaje, u lokalnoj službi zdravstvene zaštite, policije i sudstva u ovom području, koje sada tvori područje pod Prijelaznom upravom, jamči se bez obzira kakve bi upravne podjele mogle biti uvedene u budućnosti. Najmanje tijekom prve godine nakon lokalnih izbora broj lokalnih policajaca iz srpske i drugih nehrvatskih etničkih zajednica bit će oko 700 do 800.

Pripadnici srpske etničke zajednice iz područja koje je trenutačno pod Prijelaznom upravom imenovat će Zajedničko vijeće općina. Vodstvo

Zajedničkog vijeća općina sastajat će se najmanje jednom svaka četiri mjeseca izravno s predsjednikom Republike ili s pročelnikom predsjedničkog kabineta.

St. 5

Nakon slijedećeg popisa pučanstva stanovnika Republike Hrvatske, broj mesta rezerviran na navedenim izborima za pripadnike srpske i drugih nacionalnih manjina u Zastupničkom domu Sabora Republike Hrvatske održavat će razmjer njihove zastupljenosti kako to bude utvrđeno rezultatima popisa pučanstva.

St. 6

Glede zastupljenosti u Županijskom domu, predsjednik Republike imenovat će, u skladu s odredbama članka 71. stavka 4 Ustava, dva predstavnika iz redova srpske etničke zajednice kao zastupnike u Županijskom domu.

St. 7

Predstavници srpske etničke zajednice iz područja o kojemu je riječ bit će imenovani na više mjesta u Ministarstvu obnove i razvitka i u Uredu za prognanike i izbjeglice, a na razini ne nižoj od pomoćnika ministra u ministarstvima unutarnjih poslova, pravosuđa, prosvjete i kulture. U skladu sa zakonima i drugim propisima Republike Hrvatske, oni će također imati pravo i na odgovarajuće sudjelovanje na razini stručnjaka i u radnim tijelima Sabora Republike Hrvatske.

St. 8

Vlada Republike Hrvatske, u skladu s postojećim hrvatskim zakonima i statutima te međunarodno prihvaćenim

AKTUALNO

standardima, ovime jamči da će pripadnici srpske manjine i drugi pripadnici drugih manjina unutar područja pod Prijelaznom upravom imati puna prava glede obrazovne i kulturne autonomije.

Glede naobrazbe, pripadnici srpske manjine i pripadnici drugih manjina unutar područja pod Prijelaznom upravom imat će pravo pripremiti i primijeniti obrazovni program koji gaji kulturni identitet, povijest i nasljeđe utoliko ukoliko to nije na štetu bilo kojeg prava ili povlastica što se tiče međunarodnih obrazovnih standarda i hrvatskih zakona. U sklopu kulturnog identiteta pripadnika srpske manjine ili bilo kojeg drugog pripadnika drugih manjina unutar naprijed navedenog područja, oni će, prema zakonu, imati puno pravo sačuvati i gajiti individualni kulturni identitet time da to ne utječe na bilo koje pravo ili povlasticu što se tiče prava hrvatskih pripadnika.

St. 9

Pripadnici srpske etničke zajednice mogu osnovati Vijeće srpske etničke zajednice. Vijeće se može obraćati predsjedniku Republike i hrvatskoj vladi, predlažući i promičući rješenje pitanja od zajedničkog interesa za nacionalnu manjinu.

St. 10

Ministar obrane donijet će posebnu odluku za sve pripadnike srpske etničke zajednice iz područja pod Prijelaznom upravom o odgodi služenje vojske za razdoblje od dvije godine nakon kraja mandata UNTAES-a. Nakon protoka razdoblja odgode od dvije godine, molbe za odgodu služenja vojske na osobni zahtjev

pripadnika srpske etničke zajednice u području pod Prijelaznom upravom razmatrat će Ministarstvo obrane.

Iznimke koje su naprijed specificirane neće ograničiti ni na koji način odnosna građanska prava onih kojih se to tiče, uključujući pravo na dobijanje hrvatske putovnice, koja su Ustavom zajamčena svim državljanima Hrvatske.

St. 11

Pripadnici srpske i drugih etničkih zajednica iz područja pod Prijelaznom upravom koji su žrtve rata, osobito invalidi, udovice i djeca bez roditelja, imat će puna zdravstvena i socijalna prava u skladu sa zakonima i drugim propisima Republike Hrvatske, osim prava koja su definirana u Zakonu o pravima hrvatskih branitelja.

St. 12.

Vlada Republike Hrvatske ponovno potvrđuje u ovom pismu svoje obveze koje proizlaze iz odredaba i odredbe Ustava Republike Hrvatske, Ustavnog zakona o ljudskim pravima i slobodama i pravima nacionalnih i etničkih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj, svih drugih mjerodavnih zakona, Temelnog sporazuma od 12. studenog 1995., Rezolucije Vijeća sigurnosti UN 1037 i Izjave o zapošljavanju koju je potpisao predstavnik hrvatske vlade 16. prosinca 1996. god. Ništa u ovom pismu neće se tumačiti tako da na bilo koji način umanjuje odredbe naprijed navedenih dokumenata.

Potpredsjednik Vlade

prof. dr. Ivica Kostović

ZAGREBAČKI TJEDAN EKUMENIZMA

U Zagrebu je 25. siječnja ekumenskom molitvom u Katedrali započeo Tjedan molitve za jedinstvo svih kršćana. Molitvu je predvodio zagrebački nadbiskup, kardinal Franjo Kuharić, a na susretu su bili nazočni predstavnici svih hrvatskih kršćanskih crkava: arhijerijski namjesnik Srpske pravoslavne crkve Milenko Popović, predsjednik baptističkih crkava u Hrvatskoj Branko Lovrec i biskup Evangelističke crkve u Hrvatskoj Vladimir Deutsch, uz brojne katoličke svećenike i biskupe. Ekumenskoj molitvi su prisustvovali mnogi vjernici raznih kršćanskih crkava.

Kardinal Franjo Kuharić je okupljenima govorio kako se ekumenizmu mora posvetiti svaki kršćanin, a sam ekumenizam znači razumijevanje, poštivanje različitosti i spremnost na razgovor i suradnju. "Ekumenizam nas uzdiže iznad svih zemaljskih interesa, podjela i sukoba..." bila je poruka zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Franje Kuharića okupljenim predstavnicima kršćanskih crkava i brojnim vjernicima.

* * * * *

Reagiranja

USHIĆENJE BEZ RAZLOGA

Temom: Kuda ide lokalna samouprava, a u povodu konstituiranja gradske Skupštine u Subotici, među prvima je reagirala Demokratska zajednica vojvođanskih Mađara održavanjem skupa "Otvorena vrata".

Temu je izložio dr. Csaba Sepsey, dopredsjednik stranke. Govoreći o sudbini subotičke lokalne samouprave nakon izbora u studenom mjesecu, u uvodnom izlaganju se osvrnuo na niz propusta koji su učinjeni prilikom konstituiranja novog saziva skupštine. On smatra da se 3. siječnja 1997. dogodio veliki propust kada se dozvolio pristup sjednici četvorici odbornika koji nisu dobili rješenja o izboru. Njihov mandat nije mogao stoga biti verificovan, kazao je on, a obzirom da je to na sjednici ipak urađeno, ovo se zamjera i Kasza Jozsefu kao sazivaču sjednice, kao i Hegedus Antal predjedavajućem sjednice, inače odborniku SVM. Zamjera se također što se sa konstituiranjem Skupštine odugovlačilo satima, da bi na kraju, a nakon više stanki i međustranačkih dogovora izvan skupštine dvorane, došlo do kompromisa i podjele vlasti na općinskoj razini. Ovo je međutim bilo u najmanju ruku neočekivano i čudno, naglasio dr. Sepsey, jer se prethodni dan u mađarskom glasilu Magyar szo pojavio članak sa bombastičnim sadržajem u kojem je pisalo kako Savez vojvođanskih Mađara neće i ne želi nikakovu suradnju sa Socijalističkom partijom Srbije,

nazivajući ovu stranku u svojoj izjavi lopovima glasova, da bi samo u roku od jednog dana SVM stupio u kompromis sa SPS-om i podijelio vlast na lokalnoj razini.

Dr. Csaba Sepsey je naglasio kako je na ovoj sjednici trebalo izabrati i novi saziv Izvršnog odbora, te izabrati njegovog predsjednika, a zašto to na ovoj sjednici nije urađeno nitko do danas nije dao odgovor. U daljem izlaganju mogle su se čuti i primjedbe na izbor Mirka Bajića, odbornika Saveza građana Subotice za dopredsjednika grada. Znakovito je kako je za izbor dva dopredsjednika grada bio samo jedan prijedlog za Srbina - pravoslavca, a dva prijedloga za, kako je rečeno, Bunjevca - Hrvata. Drugi prijedlog za dopredsjednika je bio Ivan Čović, odbornik stranke Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Obzirom da stranka Savez građana Subotice u sazivu Skupštine ima i više odbornika, razumljivo je stoga da Ivan Čović nije imao mnogo šanse. Obzirom da se i za izbor gradonačelnika predlagao samo jedan kandidat, jasno je da je Savez vojvođanskih Mađara isplatio Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, inače svog koalicionog partnera, samo jednim prijedlogom, koji nije imao realne šanse da "prođe". Čudno je i to, kazao je dr. Sepsey, da DSHV nije reagirao na izbor dopredsjednika Subotice. Sam izbor predsjednika općine prošao je bez problema, a očito je da je Kasza

Jozsef izabran za gradonačelnika glasovima socijalista.

Demokratska zajednica vojvođanskih Mađara je više puta u svojoj predizbornoj kampanji upozoravala birače mađarske nacionalnosti, ukoliko budu glasovali za Kasza Jozsefa, glasovat će za Socijalističku partiju Srbije. Mada su naše tvrdnje bile osporavene od strane Saveza vojvođanskih Mađara, danas je slika o tome mnogo jasnija, a što potvrđuje i sadašnji izbor gradonačelnika, naglasio je on. Tako su mađarski birači na perfidan način prevareni od strane SVM i njegovog predsjednika, pošto su glasovanjem za SVM glasovali posredno za SPS.

U diskusiji na izloženu temu učestvovalo je više diskutantata. Sepper Janos je ukazao na to da se sadašnjim izborom Kasza Jozsefa dokazalo kako je SVM od početka surađivao sa socijalistima, ali je to vešto krio od javnosti i birača. Naime, da bi Kasza ostao gradonačelnikom trebala su mu 34 glasa, a zna se da SVM nema toliko odborničkih mjesta, čak, niti, sa njemu naklonjenim odbornicima. Ovo je stoga bilo moguće postići samo u koaliciji sa SPS. Po njegovim riječima i DSHV bi trebao da se zamisli tko je "hrvatski" dopredsjednik grada. Naime, pouzdano se zna kako je Mirko Bajić došao do svog poslovnog prostora, a isto tako se zna kako je i po kojoj cijeni isti otkupio od općine. Stoga se upitao kako će početi funkcionirati lokalna vlast, a

STAVOVI

pod vodstvom takvih i sličnih osoba, te tko su ti koji će u lokalnoj samoupravi zastupati interese Mađara i Hrvata na ovim prostorima.

Kudlik Gabor je smatrao da je pismo u vidu prosvjeda, upućeno zbog primjene manje tarife električne energije u Beogradu u dane pravoslavnog Božića, kao i učešće na demonstracijama u redovima koalicije „Zajedno“, samo gluma Kasza Jozsefa, a u cilju prikrivanja tijesne suradnje sa socijalistima. On je također istakao kako je gradonačelnik igrao veliku ulogu u smirivanju mađarskog naroda, a što je glavni razlog zašto do današnjeg dana Mađari na ovim prostorima nisu masovno reagirali i energično digli svoj glas zbog mnogih nepravdi i nepravilnosti. On je utjecao na masovno okupljanje prilikom posjete Tokes Laszla iz Rumunjske 1991. godine, kada se sakupilo svega oko pet tisuća ljudi, kočio je i antiratne prosvjede i paljenje svijeća na glavnom gradskom trgu kojom prilikom se sakupilo svega oko 300 učesnika. Zamjerio je gradonačelniku zbog neadekvatnog reagiranja prilikom poznatog incidenta u mađarskom kulturnom centru „Nepkor“ kada je cijeli događaj zataškan verzijom o „gostima koji su isprovocirali neinformirane huligane“. Mađarsko rukovodstvo na čelu sa Kasza Jozsefom nije dovoljno energično reagiralo niti pri eksploziji bombe u vratima Franjevačkog samostana, kazao je Kudlik. On smatra da, niti lokalni tisak, niti radio, ne izvještavaju o događanjima dovoljno objektivno te da često iskrivljuju istinu.

Sabo Lajos je pak iznio, kako je Kasza Jozsef prevario i

izigrao Mađare na ovim prostorima samo zbog svoje osobne pozicije i interesa. Na postavljeno pitanje kako će se u buduću trošiti općinski budžet, sam je dao odgovor: „Gorak dio će dobiti mađarstvo.“ Značaj stranke DZVM u prethodnom periodu je nedvojbeno veliki. Uspjelo se izboriti za tri ravnopravna jezika na teritoriji općine Subotica - mađarski, hrvatski i srpski, umjesto zvijezde petokrake na Gradskoj kući je danas križ, a izborio se i za to da se grb grada Subotice danas koristi kao zvanični simbol. Sabo Lajos također smatra da je mađarski narod doživio najveću sramotu upravo kada je dozvolio da bude kupljen za 100,00 dinara i džak žita i glasovao za onog tko ih je izdao.

Među prisutnima je prevladalo mišljenje da su glasači na proteklim izborima glasovali više za kult ličnosti nego za mađarstvo, i pri tom su zaboravili interes svog naroda. Data je također primjedba na rad Kern Imrea, koji nikada nije dao odgovor koliko je izbjeglica dobilo državni stan, niti gdje su zaposleni. Jedino je priznao da je općina trošila novac na izbjeglice, čime je prekršena odluka Skupštine. Istaknuto je i kako smrtni slučajevi u Općoj bolnici u Subotici na kirurškom odjelu nisu do danas rasvijetljeni.

Kasza Jozsef i njegov uski krug suradnika sve rade zbog svojih uskih interesa, kazao je Kudlik Gabor.

Na skupu su se mogle čuti konstatacije da je gradonačelnikovo učešće u prosvjedima Koalicije „Zajedno“ licemjerno, pošto je kasnije sjeo sa SPS-om radi podjele vlasti. Isto tako su se čule tvrdnje da

će se vrlo brzo čuti tko i zašto je financirao izbornu propagandu SVM protiv DZVM i čiji su interesi bili zastupljeni u ovoj veleizdaji mađarskog naroda.

A. Molzer

Sporovi

IZJAVA POMIRENJA
NJEMAČKE I ČEŠKE

Dvogodišnji pregovori između Njemačke i Češke završili su potpisivanjem Izjave pomirenja 21. siječnja u češkom glavnom gradu Pragu. Izjavu pomirenja potpisali su njemački kancelar Helmut Kohl i češki premijer Vaclav Klaus, kao i ministri vanjskih poslova obje države.

Ovaj čin je ocijenjen vrlo važnim za europske integracije, obzirom da ovim dokumentom Njemačka i Češka izražavaju dobru volju za međusobnim pomirenjem i suradnjom, a koja će se manifestirati u izravnoj potpori Njemačke pri prijemu Češke u EU i Nato.

Inače, Izjava sadrži žaljenje Njemačke zbog pripajanja Sudeta, te zbog patnji nanijetih češkom narodu tijekom II svjetskog rata. Isto tako, Češka u Izjavi izražava žaljenje zbog protjerivanja i prisilnog iseljavanja tri milijuna Nijemaca iz Sudeta 1945. godine, te zbog patnji i nepravdi koje su nedužni Nijemci podnijeli oduzimanjem njihove imovine i državljanstva.

Ovo razjašnjenje pedesetogodišnjeg spora je dočekano različitim reagiranjem.

RAZGOVOR

Razgovor: Miloš Vasiljević, petogodišnji član DSHV

„Zajedno smo se dokazali na delu”

U siječnju mjesecu je Miloš Vasiljević navršio pet godina članstva u stranci Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Iako po narodnosti Srbin, Miloš među svojim stranačkim kolegama nikada zbog toga nije osjetio isključivost, niti imao bilo kakvih neugodnosti, mada se o članovima ove stranke govori da su isuviše nacionalno opredijeljeni.

Miloš Vasiljević je prije pet godina za "Glas ravnice" govorio o razlozima zbog kojih se učlanio upravo u ovu stranku. Danas on za isto ovo glasilo govori o stečenim iskustvima tijekom svog petogodišnjeg članstva.

* GR: Pet je punih godina od kako ste član stranke DSHV. Kako doživljavate ovo Vaše petogodišnje članstvo?

- Mogu da kažem da sam veoma sretan čovek što sam punih pet godina član DSHV i što su se ostvarile moje ideje i očekivanja koja sam imao pri učlanjivanju. Prije pet godina sam uvidio da ću učlanjivanjem u ovu stranku doprijeti razbijanju lošeg mišljenja o našim sugrađanima Hrvatima, a koje je natureno mom, većinskom, narodu. Smatram da smo se zajedno dokazali na delu. Niko nam ne može osporiti da smo svo ovo vreme radili kako u interesu manjinskog naroda tj. Hrvata, tako i većinskog. Da to nije tako, ja ne bih bio član DSHV.

Umem da razlikujem ekstremizam od zdravog narodnog razmišljanja i uveren sam da će svaka sredina

odstraniti svoje ekstreme. Moji komšije Hrvati su svih ovih godina bili lojalni građani ove naše države i to država treba znati ceniti. Sve kritike upućene državnoj vlasti i nekim negativnim pojavama bile su dobronamerne i to je njihova prava vrednost. Danas država polako uviđa greške i pokušava ih ispraviti. Smatram da će na ovom području neminovno doći do demokratizacije, te da će se promeniti nametnuto mišljenje većinskom narodu da su Hrvati neprijatelji. Navodi iz mog razgovora prije pet godina sa GR, danas se potvrđuju. Tom prilikom sam obelodanio neke ružne pojave koje su se provlačile još sa ratišta, a sada se to pokazalo tačnim. Što se tiče mog rada u DSHV, smatram da nije bio uzaludan. Učlanjenjem u ovu stranku ja sam žrtvovao svoju sigurnost i sigurnost moje porodice, ali sve pritiske smo uspešno preživeli. Srbi su konačno shvatili da trebaju prestati sa pritiscima na nas. Većini srpskog naroda je jasno da moramo međusobno saradivati i poštovati se.

*GR: Kako ocenjujete protekle izbore?

- Same izbore ne treba mnogo komentarisati, pošto su evropski eksperti rekli svoje. Gledajući sa ljudske strane, zna se koje izbore organizovao, kao što se zna šta je na izborima moguće sprovesti, a šta ne. Smatram da izbori nisu bili u celosti poštenu i legalni, a pogotovu je nezakonito bilo formiranje komisija za kontrolu izbora.

*GR: Što mislite o sadašnjoj političkoj situaciji i kretanjima u društvu u ovoj našoj sredini?

- U situaciji neregularnih izbora na opštinskom nivou došlo je do najbolje mogućeg kompromisa kako ne bi došlo do blokade rada javnih službi, usled čega bi trpili samo građani subotičke opštine.

*GR: Kakve su po Vama perspektive za suradnju većinskog i manjinskih naroda?

- Perspektiva je dobra. Najnoviji događaji pokazuju da se većinski narod budi i traži demokratiju. To će neminovno dovesti i do boljeg položaja manjina. Auforija velikosrpstva je mnoge okupirala, ali se danas vidi da cio srpski narod tako ne misli i da želi promene. Ja sam optimista što se budućnosti i prava manjina tiče.

*GR: Vaši prijedlozi za dalji rad stranke?

- Lično mislim da su se u stranci desile pojave koje su se negativno odrazile na protekle izbore. Svi organi stranke bi trebali ozbiljno analizirati situaciju i doneti zaključke i dalje smernice za rad i delovanje. Ljudi zaslužuju da im se razjasni nastala situacija. Tokom predizborne kampanje jasno se osetilo da je neko imao nameru rasturiti stranku. O ovome bi, sa ljudima u stranci, trebalo razgovarati i više raditi sa članstvom i simpatizerima na terenu. Stranka je tu da zaštiti interese hrvatskog naroda, ali ako neko drži monopol nad svim, taj je ujedno u

mogućnosti uticati i na homogenost samog naroda pa i stranke. Ovde prvenstveno mislim na vladajuće strukture. Ovo se reflektira i na Mađare, a njih danas predstavljaju tri stranke, ako ne i više. U samom DSHV-u se ovo ipak nije moglo do kraja sprovesti, a sami rezultati izbora nisu isključivo posledica rasula. Stranka treba da razgovara sa svojim ljudima, ne sme nikog odbaciti i mora raditi isključivo u interesu svog naroda. Samo zajednički i jedinstveni Hrvati, mogu nešto uraditi. Niti jedan organ u DSHV-u ne sme biti zatvoren za članstvo. Svako treba da uzme u obzir dobronamernu kritiku i da je tako i prihvati.

*GR: Što bi ste poručili našim čitateljima kao petogodišnji član stranke DSHV?

- Uputio bih čestitku svim članovima i pristalicama naše stranke koji su dali učešća u ovom teškom, proteklom, vremenu. Želim da DSHV ostane onakav kakav jeste, a zahvalio bih se i svima koji su u ovom petogodišnjem radu učestvovali i žrtvovali se za dobrobit hrvatskog naroda na ovom području. Isto tako želim svima nama u budućem radu još bolji uspeh.

*GR: Kako ocenjujete GR, te što odobravate ili zamjerate ovom listu?

- Tokom ovog proteklog petogodišnjeg perioda dao sam svoj doprinos delovanju DSHV u skladu sa svojim mogućnostima. Smatram da je GR vrlo značajan list u objektivnom obaveštavanju članstva DSHV, a svaki onaj ko saraduje

sa Glasom ravnice direktno pomaže u radu stranke. Svoje stavove i mišljenja treba izneti javno, a ne po "ćoškovima" i u "zapečku". Ako je neko trebao biti u "zapečku", to sam onda trebao biti ja. Međutim, često sam direktno i otvoreno izrekao svoje stavove i gledišta, kao i predloge i zamerke. To je, uostalom, demokratija koju DSHV zagovara. Neki ljudi govore kako je GR "smeće", ali smatram da je to neobjektivno i zlonamerno. GR je ogledalo rada svih nas u stranci. Imam svaki primerak ovog glasila koji je do danas izdat. GR je pravo mesto za iznošenje predloga i stavova, kao i inicijativi i kritike. Jer, u ostalom, prijatelj vam je onaj, ko dobronamerno ukaže gde ko greši.

Lidija Molzer

„OKRUGLI STOL” U STUBIČKIM TOPLICAMA

Dana 13. i 14. prosinca 1996. godine Ministarstvo Prosvjete i Športa u Zagrebu, Republika Hrvatska organizirala je "Okrugli stol" o hrvatskim manjinskim školama u susjednim zemljama. Savjetovanje je otvorila gđa Vlasta Sabljak prof. načelnik Odjela za obrazovanje u inozemstvu i međunarodnu prosvjetnu suradnju. Nazočni su bili i: Prof. dr. Mirko Valentić ravnatelj Hrvatskog instituta za povijest; prof. dr. Dragutin Rosandić, redovni profesor Filozofskog fakulteta; mr. Mira Topić savjetnica za hrvatsku manjinu i iseljeništvo.

Sudionici su bili Hrvati iz Mađarske, Rumunjske, Slovenije, Austrije, SRJ - iz

Vojvodine su bili prisutni Knezi Stipan - DSHV, Grunčić Viktorija predsjednica Bunjevačke matice i Sanja Lulić.

Među gostima su bili prisutni gđa Franciska Brodnjak, Pododbor za hrvatske manjine, Zastupnik doma Sabora RH i Silvija Letica, Matica iseljenika i Zdenka Vukelić OŠ Ivana Mažuranića, Novi Vinodolski.

Tema skupa je bila: "Opće koncepcije odgojnoobrazovnog sustava Hrvata u susjednim zemljama. Dotakli smo se osnovne problematike školovanja djece, tipa škola, učenje hrvatskog jezika, usavršavanja manjinskih prosvjetnih djelatnika u matici - R. Hrvatskoj, o problemima i tendencijama

razvoja manjinskog - hrvatskog identiteta - i uopće, koncepcije, odgojnoobrazovnog sustava Hrvata u susjednim zemljama.

Izlaganja i diskusije su bile sadržajne. Ugodno je bilo slušati, kako pomenute susjedne zemlje pridaju važnost pomenutom i ulažu znatna materijalna sredstva.

Mi Hrvati smo po prvi put na ovim prostorima manjina. Morat ćemo krčiti put ka ostvarenju naših prava u pogledu školstva. No, smijemo se i moramo nadati, da će demokratski talas suvremenog svijeta zapljusnuti i naša nastojanja i rad, te donijeti uspjeh.

Viktorija Grunčić

„MEDVJEDA USLUGA” BILJANE PLAVŠIĆ

Zahvaljujući Miloševićevom "talentu" da manji problem zamaskira većim, valja očekivati da bi nezadovoljni Srbijanci mogli uskoro biti mobilizirani u novom ratu u Bosni, primjerice oko Brčkog.

Pismo potpore srbijanskoj oporbi i beogradskim studentima uputila je i Biljana Plavšić, predsjednica "republike srpske". U pismu potpore, Plavšićka naglašava kako je "uvijek uz svoje studente" te kako se "nada da će Srbija postati nacionalna država, kakve su sve države u Europi, napomenuvši da nema razloga zbog kojeg bi Srbija morala ostati socijalistička enklava u Europi. Čak je, vjerojatno zabunom, Hrvatskoj uputila kompliment: "Hrvati su taj problem vrlo brzo riješili".

Sukob u Srbiji ponajprije treba promatrati isključivo kao sukob "bijelih" i "crvenih", odnosno četnika i partizana, a sukob između Miloševića i Karadžića kao sukob među harambašama. A evo i zašto: dobar dio ovog rata financirala je srpska emigracija. Dovoljno je samo podsjetiti se "zajma za preporod Srbije", akcija "Kola srpskih sestara" i slično. Milošević je maestralno organizirao "događanje naroda", kao i "rušenje" vlade u Vojvodini. Kasnije se ispostavilo da je sukob Milošević - Krunić bio smišljen i organiziran, budući da ni Bošku Kruniću, ni Živoradu Berisavljeviću, ni dlaka s glave nije falila, a ovaj drugi se sve vrijeme embarga intezivno bavio krijumčarenjem nafte.

Poet i šovinst Brana Crnčević ispjevao je pjesmicu u kojoj kaže "Srbi izišli na ulice i

tamo satima stoje. Tu više dileme nema, đavo je došo po svoje!". U Srbiji je došlo vrijeme obračuna, "do istrage vaše ili naše".

Nezadovoljstvo u Srbiji počelo je nakon pada Vukovara i masovnog povratka posmrtnih kovčega s bojišnica u Hrvatskoj, u doba kada su u srbijansku javnost ispod glasa počele prodirati priče o stravičnim zločinima koje su Srbi prečani i srpski dragovoljci počinili nad Hrvatima i Muslimanima. I premda su trupla poginulih roditeljima uručivana selektivno (osim leševa "arkanovaca", "šešeljevaca" i "belih orlova" koji su korišteni za raspirivanje mržnje i novačenje novih koljača i zlikovaca), narod se sve više punio gorčinom. Pogotovo kada bi se u svoje mjesto vratio "oslobodilac" u skupom automobilu, pun novca, hvaleći se kako se "hrabro borio" za srpstvo, a kasnije se saznalo da je dotični klao ranjenike i vadio im zlatne zube. Časnici JNA su na ratištu dovodili svoje žene, koje su iz napuštenih kuća birale najvrednije stvari, što su vojnici potom tovarili na kamione.

Sve to nije bilo ONO što je srpska emigracija očekivala: oni su htjeli teritorij, vlasti i čast. U rat se krenulo s maksimalističkim zahtjevima, da bi oni na terenu kasnije u izgubljenim bitkama bili korigirani, pa su se od rute Karlovac - Karlobag - Ogulin prizemljili na "daj što daš". I danas svedeni s golemog teritorija koji su prvih ratnih godina držali, na prostor Srbije, Crne Gore i polovine Bosne, s još neriješenim statusom Brčkog, sad u Srbiji

nastaje otimačina za ratni plijen.

Biljana Plavšić kao "glasnogovornica" srpske pročetničke nacionalšovinističke struje poduprla je i prije izbora srbijansku oporbu, a ovim pismom potpore samo ju je dodatno "ovjerila". Nacionalističko usmjerenje srbijanske oporbe, kojoj je evo i Plavšićka učinila "medvjedu uslugu", ključni je razlog zašto Zapad, uz male packe, čvrsto stoji uz Miloševića. Ucijenjeni srpski vođa, koga je Washington (Eagleburger 1992.) već jednom proglasio ratnim zločincem, svakako je bolji provoditelj Daytonskog sporazuma (ali i drugih globalnih zapadnih interesa u regiji!) od sumnjivih demokrata, tipa Đinđića i Draškovića.

Kao mogući scenarij mnogi promatrači obično vide ili gušenje demonstracija policijskim snagama, ili rušenje Miloševića. Međutim, zahvaljujući "talentu" Slobodana Miloševića da manji problem zamaskira većim, valja očekivati da će sav taj nezadovoljni narod biti mobiliziran mogućim novim ratom u Bosni (nije za zanemarivanje golema količina naoružanja što stiže u Bosnu ovih dana), a upravo sada je intenzivirano i ponovno pitanje arbitraže Brčkog. Neki analitičari smatraju kako će Milošević Srbe mobilizirati za sukob na Kosovu, no to je malo vjerojatno: Milošević nikad ne ratuje u vlastitoj kući.

Autor: Vesna Kljajić

Krajnji cilj ipak - monarhija

Ustavni sud Slovenije je odbio žalbu Petra i Tomislava Karađorđevića, nasljednike nedakašnje srpske kraljevske dinastije. U svojoj žalbi podnetoj Ustavnom sudu, Karađorđevići se žale da im nije vraćena vila na Bledu, imanje na Brdu kod Kranja i još mnogo što šta, a sukladno Zakonu o denacionalizaciji koji je u primjeni od 1991. godine u Sloveniji, navodeći kako je to izravno kršenje ljudskih prava. Međutim, u obrazloženju Ustavnog suda stoji da su imovinu Karađorđevićima nacionalizirali komunisti 1947. godine Ukazom FNRJ, a Zakon o dena-

cionalizaciji nije automatski stavio van snage sve akte kojima je imovina nekada podruštvljena.

Čak što više, slovenački Zakon o denacionalizaciji izglasovan 1991. godine ne predviđa vraćanje oduzete imovine Karađorđevićima. Uostalom, nacionalizacija njihove imovine 1947. godine je bila usko vezana odbacivanjem monarhije, čime je kraljevska obitelj izgubila svoj status, stoji dalje u obrazloženju.

Osim imanja na Brdu kod Kranja i vile na Bledu, Karađorđevići su u Sloveniji imali zakupljena lovišta na Bohinju,

Bledu i Kamničkoj Bistrici. Nasljednici u svom zahtjevu za vraćanjem imovine pominju i Rembrandtovu sliku, koju je, navodno, Tito poklonio nekakvom slovenačkom političaru. Kako se doznaje, brat i sin posljednjeg, preminulog kralja Petra - Tomislav i Aleksandar jr., su u međusobnoj zavadi baš oko podjele imovine i neće od nje tek tako lako odustati. U svojoj kombinatorici ne odustaju niti od ponovne uspostave monarhije i objedinjavanja svih srpskih zemalja, u koju će, kako su najavili, kada je rekonstruišu, pozvati Slovence i Hrvate da joj se pridruže.

PRENOSIMO: BRITANSKI RADIO - BBC

Koljević bio shizofreničar

"Dugo vam je trebalo da ga otkrijete, a bio je tako blizu Venecije", našalio se s novinarima nakon otkrića "Omarske" šekspirolog Koljević, koji je bio zadužen za koncentracijske logore pod vlašću bosanskih Srba.

Tim Judah piše u "The Sunday Telegraphu" da se jedan od najozloglašenijih bosansko-srpskih čelnika Nikola Koljević nalazi u bolnici u kritičnom stanju nakon pokušaja samoubojstva u četvrtak. Njegov bliski prijatelj je izjavio da je Koljević u komi i da je priključen na uređaj za umjetno disanje. List piše da je g. Koljević, inače poznati šekspirolog, zbog izvanrednog znanja engleskog jezika često predvodio bosansko-srpska izaslanstva u razgovorima sa stranim dužnosnicima, no istodobno je, čini se, živio u jednom od svojih komada i prošloga četvrtka

pretvorio ga u melodramu uperivši pištolj u sebe.

U prijeratnom Sarajevu Nikola Koljević je smatrao da živi u sjeni svoga brata Svetozara, akademika s međunarodnim ugledom, i duboko ga je potresla tragična smrt sina. Politika mu je dala mogućnost da zaboravi na te brige. Neki smatraju da je shizofreničar premda je strancima izgledao kao šarmantni akademik koji navodi dijelove Shakesperaeovih drama. Druga strana g. Koljevića tražila je osvetu pa je htio bombardirati grad koji nije priznao njegovu briljantnost. Nakon rata odao se piću.

Julian Borger u "The Guardianu" takođe piše o pokušaju samoubojstva bivšeg zamjenika Radovana Karadžića, pa kaže kako je Koljević u vrijeme rata u Bosni i Hercegovini bio ideologom etničkog čišćenja te da je na televizijskim zaslonima

diljem svijeta tečnim engleskim obrazlagao politiku etničkog razdvajanja, često pritom navodeći Shakesperea. G. Koljević je bio nominalno zadužen za koncentracijske logore u kojima su bili zatočeni Muslimani, pa je - piše Borger - morao znati što se u njima događa. Dodaje kako se nakon otkrića "Omarske" našalio s novinarima rekavši: "Dugo vam je trebalo da ga otkrijete, a bio je tako blizu Venecije." Mnogi njegovi bivši kolege sa sarajevskog sveučilišta drže da je imao udjela u odluci da se bombardira zgrada sarajevske Nacionalne knjižnice. Neslužbeno se - kaže još Borger - na Palama moglo doznati da je Koljević ostavio oproštajno pismo čiji sadržaj nije nepoznat, ali i to da je to bio njegov peti pokušaj samoubojstva. (19.01.1997.)

„BUNJEVAČKA MATICA”

PRVA GODIŠNJA SKUPŠTINA

Prva godišnja Skupština "Bunjevačke matice" održana je 20. siječnja u Subotici uz nazočnost brojnih članova i posjetitelja. Među gostima su bili svećenici katoličke crkve, te predstavnici političkih, kulturnih i humanitarnih udruga. Uz prigodan kulturno-umjetnički program prisutnima je predsjednica "Bunjevačke matice" Viktorija Grunčić pročitala izvješće o proteklom jednogodišnjem radu, a govorila je i o ulozi i zadacima Matice za naredni period. U svom izvješću ona navodi da su se prvi koraci u radu odnosili na upoznavanje i istraživanje oblasti kojom se "Bunjevačka matica" bavi, te na omasovljavanje članstva. U cilju očuvanja duhovnog, kulturnog i povijesnog bogastva Hrvata na ovim prostorima, pristupilo se sakupljanju arheoloških eksponata, dokumenata, bibliografija, arhivske građe itd. "Bunjevačka matica" je u ovom kratkom periodu oformila uz pomoć matične države Hrvatske knjižnicu sa određenim fundusom knjiga iz povijesti, znanosti i beletristike, a koju i dalje treba obogaćivati.

Dosadašnja suradnja je ostvarivana sa hrvatskim kulturnim ustanovama u Subotici - Hrvatskim kulturnim centrom "Bunjevačko kolo", Hrvatskim kulturno-prosvjetnim društvom "Matija Gubec" iz Tavankuta, KUD "Vladimir Nazor" iz Sombora, te Institutom "Ivan Antunović" iz Subotice, kao i Dobrotvornom

zajednicom "Amor vincit". U ovom jednogodišnjem radu Matici je mnogo pomogao i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini ustupanjem prostorije za rad kao i materijalnim sredstvima. "Bunjevačka matica" je cijelu godinu bila prisutna u gotovo svim kulturnim zbivanjima u Subotici i izvan nje. Možda jedan od najvećih uspjeha jednogodišnjeg rada je izdavanje i obnavljanje časopisa "Klasje naših ravni" čiju promociju je na ovoj redovitoj godišnjoj Skupštini izvršio Bela Gabrić. "Bunjevačka matica" je surađivala i sa Hrvatima u inozemstvu te sa kulturnim i prosvjetnim udrugama u Republici Hrvatskoj. Uspostavljena je dobra suradnja sa Hrvatima u Mađarskoj i Austriji, kao i sa njihovim kulturnim institucijama. Kontaktiralo se i sa Ministarstvom prosvjete i športa u Republici Hrvatskoj, a u cilju sticanja iskustva u financiranju, funkcioniranju i organiziranju školstva. "Upravni odbor Bunjevačke matice sastajao se više puta u cilju utvrđivanja stajališta i predradnji, a kako bi se spremno dočekao momenat za izradu konačnog prijedloga po pitanju prosvjete i školstva za hrvatsku manjinu u SRJ. Bilo je više susreta sa stručnjacima iz ove oblasti, a jedan od najznačajnijih je učešće Bunjevačke matice na savjetovanju tipa "Okrugli stol" u Republici Hrvatskoj koje je održano 13. i 14.12.1996. god. u Stubičkim Toplicama.

Na ovom savjetovanju, pored predstavnika Ministarstva prosvjete i športa iz Republike Hrvatske bili su nazočni predstavnici hrvatskih manjinskih, autohtonih zajednica u okolnim zemljama: Mađarske, Rumunjske, Austrije i SR Jugoslavije. Tema savjetovanja je bila - "Hrvatske manjinske škole u susjednim zemljama". Susret je bio uspješan i višestranu koristan, a na njemu su se mogli čuti svi problemi vezani za ovu temu. U toku savjetovanja zaključeno je da se suradnja i kontakti moraju nastaviti radi što efikasnijeg rada i djelovanja.

Ovaj susret je bio vrlo značajan za Bunjevačku maticu i hrvatski narod na ovim prostorima, jer se ovim učešćem po prvi puta hrvatska manjina uključuje u aktivnosti po pitanju svoje prosvjete i školstva.

Upravni odbor je predložio i plan za iduću godinu, koji osim spomenutog dosadašnjeg rada sadrži i brigu o kulturnom prosvjećivanju. U perspektivi novih škola trebat će misliti i na stipendiranje i višestruku pomoć đacima kojima je potrebna za školovanje u Subotici i izvan Subotice." navodi se u izvješću.

Što se tiče promocije časopisa "Klasje naših ravni" ocijenjeno je da je ponovno pokretanje ovog lista vrlo značajno u provođenju ciljeva i zadataka Matice, a potpomoći će u promovisanju kako znanosti i književnosti tako i povijesti Hrvata u SR Jugoslaviji.

Lidija Molzer

ODRŽANI 6. „RAZGOVORI”

Svakog siječnja u godini Institut "Ivan Antunović" održava tradicionalnu manifestaciju pod nazivom "Razgovori", a sa ciljem da posjetitelji zajedno sa izlagačima razgovorom i neposrednim kontaktom dođu do određenih zaključaka i stavova o temi o kojoj se razgovara.

Ova manifestacija je od strane katoličkog klera utemeljena prije 63 godine, a obnovljena je prije 6 godina. Na 6. "Razgovorima" bilo je riječi o radu, životu i djelu biskupa Ivana Antunovića, preporoditelja i obnovitelja bačkih Hrvata. Izlagači teme su bili: katedralni župnik vlč. Stjepan Beretić, mr. Josip Buljovčić i somborski župnik vlč. Franjo Ivanković. Subotički župnik vlč. Stjepan Beretić je govorio o značaju preporoditeljskog rada Ivana Antunovića, o neophodnosti ispravnog odgoja i obrazovanja mladim ističući kako je danas Crkva kroz brigu o vjernicima produžila prosvjetiteljski rad Ivana Antunovića, a kroz brigu o savjesti i obnovi duha.

Mr. Josip Buljovčić je skupu iznio svoje viđenje borbe Ivana Antunovića za jedinstvo i opstojnost hrvatskog jezika od Kaloče do Istre i Crne Gore, a kroz Bunjevačko-šokačke novine čiji je pokretač bio ovaj veliki i značajni biskup bačkih Hrvata.

Nastojao je da u narodu razvije ljubav prema čitanju i pisanoj riječi, a time i ljubav prema sopstvenom jeziku. Govoreći o jedinstvu hrvatskog jezika, vlč. Ivanković je istakao da je Ivan Antunović nastojao uvesti standardni hrvatski književni jezik ukazujući pri tom da je ikavica narječje hrvatskog jezika, a time i da su Bunjevci i Šokci grana hrvatskog stabla. Svojim radom i životom koji je posvijetio svom hrvatskom narodu, jasno je ukazao da bački Hrvati ne mogu zaboraviti svoje korjene.

Posjetitelji su iznijeli svoja razmišljanja i stajališta spram razmatrane teme te je tako manifestacija odista poprimila oblik razgovora. Ovladalo je stajalište da narod mora imati svoju volju, da mora biti čvrst

kako bi opstao u pojmu zvanom suživot, za što je neophodan veći broj hrvatskih intelektualaca bez čega nema niti budućnosti.

Na skupu su zatraženi konkretni prijedlozi na inicijativu subotičkog župnika vlč. Andrije Anišića, kako bi se proces odnarođivanja Hrvata zaustavio. Kako povećati broj vjernika, utemeljiti saznanje u narodu da su Bunjevci integralni dio hrvatskog naroda, kako održati hrvatski crkveni tisak i uspješnije propagirati hrvatsku književnu riječ, bila su pitanja koja je vlč. Anišić uputio skupu.

Kako bi se ova pitanja uspješno razriješila, neophodna su velika zalaganja kako Crkve i svećenstva, tako i laika. Kako je preporoditeljski i obnoviteljski rad biskupa Ivana Antunovića utro put hrvatstvu na ovim prostorima, tako je prijeko potrebno nastaviti taj proces i danas, jednodušni je zaključak 6. "Razgovora".

Lidija Molzer

HRVATI U SVIJETU : „ISELJENIČKI DAN” 29.12.1996.

I ove godine je obilježen Iseljenički dan 29.12.1996. Činjenica da se broj iseljenih i raseljenih Hrvata zadnjih godina povećao zahvaljujući pespoštednom i nepravednom ratu u Hrvatskoj i BiH, te da se te rijeke izbjeglih i prognanih često u neizvjesnosti i bez ikog svog sele iz mjesta u mjesto, dovoljan je razlog da Crkva uporno traži načine kako pomoći prevashodno prognanima koji su nedvojbeno u najtežoj situaciji da ne klonu duhom usljed goleme ljudske patnje i osjećaja beznadežnosti.

Suosjećajući sa raseljenim Hrvatima diljem svijeta, osjećajući njihove muke i teškoće kao svoje, Crkva u Hrvata ima svoje ispostave na gotovo svim svjetskim kontinentima: Europi, Americi, Africi, Australiji, Novom Zelandu, sa ciljem da olakša osjećaj usamljenosti i otuđenosti te da taj dio iseljenog hrvatskog bića približi, povrati i ujedini s onim u domovini Hrvatskoj.

U čast Iseljeničkog dana 29.12., Msgr. dr. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski predsjednik Vijeća za migraciju uputio je Biskupsku poruku svim prognanim, iseljenim i raseljenim Hrvatima u svijetu.

Iz života manjina DV „DONAU” OSNOVAO PODRUŽNICU

Sukladno izmijenjenom statutu, subotički članovi Njemačkog udruženja „Donau” su na svojoj osnivačkoj Skupštini održanoj u Subotici 25. siječnja osnovali svoju podružnicu u ovom gradu. Uz nazočnost dopredsjednika iz Novog Sada DV „Donau” Franza Kremera, učesnici Skupštine su izglasovali osnivanje podružnice u Subotici koja čini organizacioni dio Udruženja. Skupština je također usvojila program rada za naredni period i izabrala tajništvo od tri člana.

U svojem izlaganju, Franz Kremer je naglasio kako je osnivanje ove podružnice znak razvijanja rada idjelovanja, kao i potrebe Udruženja, pošto je ono preraslo svoje dosadašnje okvire. Ono ujedno predstavlja i dio ostvarenja programa rada usvojenog na nedavnoj Skupštini Njemačkog udruženja „Donau” u Novom Sadu, a koji predviđa oformljenje čitave mreže podružnica po Srbiji.

U narednom periodu, Podružnica u Subotici namjerava redovito održavati sastanke i druženja članstva i svih zainteresiranih građana, razvijati injevovati njemački jezik i kulturu, a u cilju prevazilaženja neznanja njemačkog jezika i otklanjanja kompleksa spram njegovog izgovora nametnutog pripadnicima ove etničke zajednice tijekom proteklih desetljeća, organizirat će se i tečajevi za učenje njemačkog jezika.

Podružnica u Subotici, kao uostalom i Njemačko udruženje „Donau” u cjelini, otvoreno je za suradnju sa svima koji to žele, ali se ograđuju od bilo kakvog političkog i stranačkog djelovanja. Suradnju će ostvarivati na osnovama ravnopravnosti i uzajamnog uvažavanja.

Napose, članovi Podružnice, kao i ostali učesnici, nastoje njenim oformljenjem zaštititi interese njemačke etničke zajednice i raditi na osiguranju elementarnih ljudskih i etničkih prava, a u cilju opstanka Nijemaca kao ravnopravnih građana na ovim područjima.

Lidija Molzer

OBAVIJEST

DV „DONAU” Podružnica Subotica

Obaviještavamo članstvo i sve zainteresirane građane da će se sastanci održavati svake prve srijede u mjesecu između 15,00 i 17,00 sati na Otvorenom univerzitetu u Subotici.

IN MEMORIAM

KOPUNOVIĆ GRGO
1923.-1997.

Šaljemo posljednji pozdrav našem osnivaču i stranačkom kolegi.

Svojim radom zadužio si kako stranku, tako i cio hrvatski narod radeći istrajno za bolje sutra.

Počivao u miru.

**Demokratski savez Hrvata
u Vojvodini**

Poziv

Pozivamo sve one koji žele doprinijeti sprovođenju i realizaciji programa i rada „Bunjevačke matice” da nam se pridruže i postanu naši članovi.

Aktivisti „Bunjevačke matice” imaju dežurstva svake srijede i petka u Subotici, Ivana Milutinovića 31.

SRIJEMSKA KAMENICA (4.)

Ovo malo srijemsko mjesto postalo je aktualno i zanimljivo u vezi sa poslednjim događajima u Češkoj, uslijed toga što je prije 500 godina baš u Kamenici bio centar u tadašnjoj južnoj Mađarskoj, rasprostranjenom ali kratkovječnom "husizmu". Nauku Jana Husa kamenički su svećenici donijeli u južne krajeve Češke, gdje su bili na školovanju, i raširili je po svojim mjestima.

U Srijemu i Bačkoj život je bio napredan. Prije Turaka u tim krajevima živalj je velikim dijelom Mađarski.

Za propast kulturnog napretka ovog naroda u ono doba, karakteristično je, da su već onda iz Srijema i Bačke odlazili mladići na strane univerze, i to u Krakow, u Prag i Padovu.

Prije dolaska Turaka Kamenica se zvala Kamone. To je staro mjesto. Još ga je kralj Adalbert IV poklonio petrovaradinskoj opatiji.

Vino iz Kamenice uživalo je dobar glas još prije dolaska Turaka. To dokazuje činjenica, da kroničar, - opisuje jednu veliku gozbu kod biskupa iz Kaša (Košice) - spominje da je posluženo odlično vino iz Kamonca. Ovdanji su vingradi velikim dijelom pripadali građanima iz Segedina, kojima, izgleda, nije bilo teško u jesen po velikom bačkom blatu tjednima putovati kolima, da bi obrali svoje vinograde.

Kao što je već rečeno, mladež je prije dolaska Turaka, iz Srijema i bačkih gradova išla u strane univerze na školovanje. Tako su imućni građani iz Kamonca poslali oko godine

1420. u Prag jednog mladića imenom Blaž (Balazs), koji se poslije u spisima spominje samo pod imenom Kamonci Balazs.

Prag je u ono doba sav gorio u plamenu od nauke Jana Husa. On je proglašen krivovjercem i spaljen u Konstanci 1415. godine. Iza toga je cio češki narod okrenuo protiv cara i pape.

Blaž iz Kamenice usvojio je husitsku nauku na praškoj univerzi, i kada se kao svećenik vratio kući, počeo je tu nauku propovjedati u svom mjestu i okolici.

Kamenički su građani isposlovali kod Bačkog biskupa Johana Buanbelmonte da Blaž dođe u Kamenicu za župnika. Tako je nesmetano mogao duže širiti krivovjerje Jana Husa.

U tom poslu Blaž nije ostao sam. Pomagali su mu još neki mladi svećenici. Bili su to Balint (Valentin) Ujlaki i Tomaš Peči. Balint Ujlaki, kako mu i ime kaže, rodio se u Ujlaku, današnjem Iloku, a učio je u Pragu zajedno s Tomašom Pači.

Ova trojica su tako raširila ovu reformističku nauku, da se je cijela okolina, pa čak i svećenici obližnjih sela priznavali Husistima. Ovu su vjeru nazvali "Kaležnjačkom vjeringom" zbog toga što su se pristaše te nove vjere pričešćivali kruhom i vinom. Što više otac Balint nije se zadovoljio time što je u okolini Kamenice proširio novu vjeru, nego je otišao i u druge dijelove države (u Erdelj), gdje je uslijed ovog vjerskog pokreta i unešene zabune, izbila buna među kmetovima.

Bački je nadbiskup sa sve većom strepnjom pratio i promatrao rad tih svećenika. Napokon ih je prijavio Papi. Na to je Papa poslao Jakoba Marchia, franjevačkog redovnika, da stvar izvidi i da je uguši. Otac Jakob je svojom fanatičkom vjeringom, odličnim govorima, i svojim strogim, discipliniranim načinom života skretao na sebe pažnju. Postao je stariješina samostana i u suradnji s Ivanom Kapistranom, velikim prijateljem Hunjadija, učinio je mnoge reforme u unutrašnjem životu franjevaca.

Papa želi uništiti krivovjerje, koje se sve više širilo u našim krajevima. Radi toga imenuje Jakoba Marchia inkvizitorom. Jakob je tu svoju zadaću savjesno izvršio. Kasnije je postao poglavar franjevaca u Bosni, i kao takav je nemilosrdno progonio bosanske "bogumile". Kada je u Bosni postigao cilj, došao je u sadašnju južnu Mađarsku, pa je po Papinoj naredbi ugušio husitski pokret u našim krajevima.

Otac Jakob Marchia stigao je u Bačku 1436. godine. Svuda je držao propovjedi protiv nove vjeringe. Njegov jednostavan život i fanatizam uticali su na narod, koji se uskoro počeo kupiti oko njega. Ali je upliv husitskih svećenika ostao još vrlo jak. Otac Jakob na to počinje sa službenom istragom.

Marko Kljajić

- Nastavit će se -

**KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH
SLOBODA (3.)
(RIM, 4. STUDENOG 1950.)**

Članak 7.

1. Nitko ne može biti proglašen krivim za kazneno djelo počinjeno činom ili propustom koji, u času počinjenja po unutrašnjem ili po međunarodnom pravu nisu bili predviđeni kao kazneno djelo. Isto se tako ne može odrediti teža kazna od one koja je bila primjenjivana u času kad je kazneno djelo počinjeno.

2. Ovaj članak ne prijeći suđenje ili kažnjavanje bilo koje osobe za neki čin ili propust koji je u času počinjenja predstavljao kazneno djelo u skladu s općim načelima prava priznatim od civiliziranih naroda.

Članak 8.

1. Svatko ima pravo, na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja.

2. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda ili mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprečavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Članak 9.

1. Svatko ima pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi; to pravo uklju-

čuje slobodu da se promjeni vjeroispovijed ili uvjerenje i slobodu da se pojedinačno ili u zajednici s drugima, javno ili privatno, iskazuje svoju vjeroispovijed ili uvjerenje bogoslužjem, poučavanjem, praktičnim vršenjem i obredima.

2. Sloboda iskazivanja vjeroispovijedi ili uvjerenja podvrgnut će se samo takvim ograničenjima koja su propisana zakonom i koja su u demokratskom društvu nužna radi interesa javnog reda i mira, zaštite javnog reda, zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Članak 10.

1. Svatko ima pravo na slobodu izražavanja. To pravo obuhvaća slobodu mišljenja i slobodu primanja i širenja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj članak ne sprečava države da podvrgnu režimu dozvola ustanove koje obavljaju djelatnosti radija ili televizije te kinematografsku djelatnost.

2. Kako ostvarivanje tih sloboda obuhvaća dužnosti i odgovornosti, ono može biti podvrgnuto formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom, koji su u demokratskom društvu nužni radi interesa državne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti ili javnog reda i mira, radi sprečavanja

nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala, radi zaštite ugleda ili prava drugih, radi sprečavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti.

Članak 11.

1. Svatko ima pravo na slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja s drugima, uključujući pravo osnivati sindikate ili im pristupiti radi zaštite svojih interesa.

2. Ne mogu se postavljati nikakva ograničenja ostvarivanju tih prava, osim onih koja su propisana zakonom i koja su u demokratskom društvu nužna radi interesa državne sigurnosti ili javnog reda i mira, radi sprečavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih. Ovaj članak ne zabranjuje da se nameću zakonska ograničenja u ostvarivanju tih prava pripadnicima oružanih snaga, policije ili državne uprave.

Članak 12.

Muškarci i žene u dobi za sklapanje braka imaju pravo stupiti u brak i osnovati obitelj, u skladu s domaćim zakonima koji uređuju ostvarenje tog prava.

- Nastavit će se -

PRIKAZ NOVE KNJIGE

Polemike o sveučilištu

Tomo Vereš, Dominikansko opće učilište u Zadru (1396.-1807.) prvo hrvatsko sveučilište, Nakladni zavod Globus, Zagreb 1996, 101 str.

Prof. dr. Tomo Vereš, dominikanac, rođeni Subotičanin, ove je godine u Zagrebu objavio još jednu knjigu kojom obogaćuje hrvatsku znanost i kulturu.

Do sada je Vereš svojim djelima dolazio do novih saznanja, idući često neistraženim stazama a protiv neznanja. Tako je vrijeme prošlog sustava kroz polemike ogoljivao Marksačovjeka (Filozofsko-teološki dijalog s Marxom, 1973., 1981.; Pružene ruke, 1989.), uvelike približio Tomu Akvinskog hrvatskom čitateljstvu (Iskonski mislilac, 1978., Izabrano djelo, 1980.; Država, 1990.), praktički Hrvatskoj predstavio Alberta Velikoga (Philosophia realis, 1994.), a jedan od posljednjih podviga je odbacivanje stare zablude o autorstvu prvoga hrvatskoga romana (Planina, 1569.) - to nije bio Petar Zoranić, već dominikanac Petar Ninski. (O svemu tome je svojedobno Vereš pisao i u više brojeva Subotičke Danice.)

Na isti način Vereš postupa i u svojoj novoj knjizi Dominikansko opće učilište u Zadru (1396.-1807.). Prvo hrvatsko sveučilište, kojom pobija nekoliko posljednjih desetljeća držani primat Zagrebačkog sveučilišta kao prvog hrvatskog sveučilišta (dodijela privilegija cara Leopolda zagrebačkoj isusovačkoj Akademiji 1699. godine).

Naime, na ponovnom pomnijom čitanju i ispravnom razumijevanju glavnih publiciranih povijesnih vrela (a što mu nije teško jer odlično vlada srednjo-

vijekovnom latinštinom - pripomenimo samo kako assignatum odlično prijevodi kao naredbu a ne doznaku), on razmatra najnovija saznanja prema kojima je prvo hrvatsko sveučilište utemeljeno u zadarskom dominikanskom samostanu, gdje je, sa manjim prekidom, radilo bezmalo 400 godina!

U prvom poglavlju (Postupno svitanje istine) Vereš je dao kritički pregled do sada iznijetih podataka o Općem učilištu u Zadru. Posebno mjesto ovdje zauzima prof. dr. Stjepan Krasić, dominikanac, čija su najnovija saznanja (1972.-1995.) temelj daljnja Verešova istraživanja.

U drugom poglavlju (Osnutak hrvatskog sveučilišta 1396.) autor ističe da je u doba utemeljenja zadarski Studium generale bio klasično europsko sveučilište, sa dva fakulteta - te je godine postojećem filozofskom dodan i telološki fakultet. Ono je imalo međunarodno obilježje jer je već prve godine imalo jednog stranog studenta - Talijana.

U trećem poglavlju (Ponovno uspostavljanje zadarskoga sveučilišta 1495.) autor naglašava da se o radu ovoga učilišta u narednih 100 godina malo zna zbog uništenih vrela (vjerojatno za francuske okupacije početkom prošloga stoljeća). No, Vereš također pretpostavlja da zbog blizine ratnih prilika sa Turskom, Zadarsko dominikansko sveučilište nije radilo od (najvjerojatnije) sedamdesetih godina XVI. stoljeća do 1495. godine, kada je ponovo uspostavljeno.

U četvrtom poglavlju (Povlašteno europsko sveučilište 1553.) Vereš opisuje dobijanje

statusa privilegovanog europskog sveučilišta 1553. godine sa pravom dodijeljivanja akademskih titula. Tako je do kraja svoga postojanja ono dodijelilo 105 doktorata iz teologije i 96 magistarskih naslova, što ne mora govoriti samo o ograničenom broju studenata, već prije o strogosti kriterija. U ovom dijelu knjige, je kratko opisao i dva hrvatska velikana koja su studirala odn. predavala na ovome Sveučilištu - Grgura Natalixa Budislavića, filozofa, teologa i prirodoznanstvenika i Luku Bračanina - Polovinića, jednoga od začetnika biblijskih znanosti u Hrvatskoj.

Knjiga završava zaglavkom, u kojem Vereš posebno naglašava da utemeljenje prvoga hrvatskoga sveučilišta 1396. godine ima ozbiljnu povijesnu težinu ne samo za Dominikanski red i grad Zadar, već i osobitu važnost za hrvatsku povijest, pri čemu ne treba gubiti iz vida da je sveučilište po svojoj prirodi opće dobro svih naroda!

U prilogu knjige nalazi se više podataka o dominikanskom samostanu u Zadru, te likovne ilustracije i okolnosti pod kojima je dominikansko zadarsko učilište ukinuto 1807. godine.

Knjiga završava sažetkom na engleskome jeziku.

Napomenimo samo da je knjiga lijepo grafički opremljena i da su zahvaljujući njoj i Subotičani dali doprinos obilježavanju 600 godina osnutka prvoga hrvatskog sveučilišta.

Jedan primjerak knjige je Vereš darovao subotičkoj Gradskoj biblioteci.

Više od sporta

NA BESPUĆIMA ANTARKTIKE

Trideset petogodišnji norvežanin Borge Ousland je pješice, na skijama, prešao preko Antartike bez pomoći bilo kakvog pogonskog stroja sa saonicama natovarenim hranom. Kao pomoć pri kretanju koristio je samo jedno jedro koje je razapinjao ukoliko je vjetar puhao iz odgovarajućeg smjera.

Ovo je drugi pokušaj Borge Ouslanda da pješice savlada vječiti snijeg i led Južnoga pola. Na ovo neobično i vrlo naporno putovanje krenuo je 15.11.1996. s krajnjeg Sjevera na otoku Beskner u Atlantskom oceanu da bi nakon prepješaćenih 1365

km stigao na Južni pol i američku bazu Amundsen. Pješaćenje je nastavio silaznim putem ka Rossovom moru na Pacifiku i novozelandskoj bazi Scott uz nešto blažu temperaturu zraka, ali uz brojne opasne pukotine u ledu i nepreglednu bjelinu. Borge je put dug 2840 km prešao za 62 dana a okončao ga 17.01.1997., pri kojem je savladao visinsku razliku od oko 3.000 metara. Prelazeći jedan od najsurovijih predjela na planeti Zemlji - od Atlantskog do Tihog oceana, ovaj izuzetno hrabar i istrajan avanturista se hranio kaloričnom hranom kako bi se

uspješnije odupro hladnoći, pripremljao hranu i tekućinu na poljskom kuhalu, a nakon desetosatnog pješaćenja spavao u šatoru u krznenoj vreći za spavanje, često na temperaturi od 50 stupnjeva ispod ništice.

Osobenjak ili ne, norvežanin Borge Ousland je na skijama i vukući saonice s hranom načinio podvig koji nisu uspjeli ostvariti brojni istraživači puno bolje opremljeni od njega, čak što više, Ousland je jedini čovjek na zemlji koji je osvojivši i Antarktiku potpuno sam, osvojio oba pola planete Zemlje - Južni i Sjeverni.

SAVA - JOŠ JEDNA RIJEKA U MOM ŽIVOTU

Početak ljeta, ja i moji prijatelji otputovasmo u Zagreb. Put bijaše prilično naporan, ali istodobno i prošaran čarobnim pejzažima Hrvatskog Zagorja. U prijepodnevnim satima stigismo, i nezadugo smjestismo se u jedan od najljepših đačkih domova u Zagrebu.

Naš boravak u ovom prelijepom gradu trajaše punih mjesec dana, koji mi proljetoše poput sna. Bijaše lijep sunčan dan.

Poslije objeda krenuh da se prošetam pored Save. Kad stigoh do same obale, imao sam što vidjeti. Voda bijaše modrozeleno, i na trenutak mi se učini, veoma tužna. S ovom činjenicom se nisam mogao pomiriti. Potrčah uzvodno, koliko su me noge nosile. Ubrzo se umorih i

nastavih hodati, ali još uvijek krupnim i sigurnim koracima. Zbog silnog uzbuđenja prouzrokovanog novim relacijama, posve zaboravih na rijeku i odmicah sve dalje, ali još uvijek uz sam rub moćne Save. Na trenutak mi blagi šapat vode privuče pažnju i ja se zagledah u nju. Ona je sad bila poput iskrene dječije suze koja se sliva niz nevino lice. Vidio sam svaki kamenčić na njenom dnu, koji se, nošen vodenom strujom, polako kotrljao prema ušću. Jedan jedini smiješak te rijeke me napojio iskrenom ljubavlju, kao što majka doji svoje dijete.

Iznova sam dolazio na ovo čarobno mjesto i osluškivao šapat rijeke u kojem se stoljećima skriva duh hrvatskog naroda.

C. Molzer

Preporučujemo !

Prvi broj časopisa „Klasje naših ravni“ u izdanju Bunjevačke matice Subotica, možete nabaviti u prostorijama ovog udruženja u Subotici, Ivana Milutinovića 31. Cijena primjerka je 20,00 dinara.

Uskoro iz tiska izlazi i drugi broj „Klasja...“

zkvh.org.rs

BUNJEVAČKO BOCKALO

Šibari

Prošli sveci. Dašta neg prošli. Pa valjdar, sve što dođe, triba i da prođe, jedino šta je neprolazno, to je ljudcka glupost, inat i prkos. Valjdar to tako mora da bidne. Kad bi svi bili savršeni, što bi kazli, ko iz ajzloga, život bi bijo dosadan. Sve bi se unaprid znalo, a vako, nikad nemoš znat, šta te čeka na slidećoj čoši. Koliko sam nasluktijo, država zaintačila da nabavi novaca. Kažu, triba zamalterovat oči onima, koji su joj virovali.

Oćedu da plenidu, a cincokret još nisu isplatili. Televizor na sva usta viče, kako će pomoć nas paore. Fala lipo! Dosta nam njeve pomoći. Bolje da nas ostave na miru, da radimo i da možmo prodavat tamo, di imamo hasne i ko oma plati. Al šta ćete; državna pomoć je uvik tu, kad triba zavuč šaku u kesu. Badavad ja a i drugi divane... Opac, činimisker da iđe Albe, ta znate ga već, moj komšija.

- Faljniskomšo! Jesil došo sebi od šetača? Ja dva dana nisam pijo posli Božića, da se možem redovno opit za Novu godinu.

- Amen, Albe! Ta ja ti se ni triznijo nisam, još od materica, al ko velim, dosta je bilo. Triba prikinit.

- Ta nije valjda da do korizme neš izdržat?

- Izdržo bi ja i korizmu, al burad neće. Tako već zvone, ko zvona za pozdravljenje.

- Pa dobro, ako baš nemaš ništa za podbrk, nemoramo mi baš uvik loćkat.

- Ta naće se štogod, al kad počme korizma, nemoj slučajno da me ponudiš čime.

- Neg, štogod drugo sam te tijo pitat. U kojoj trafiki mož kupit „Glas Ravnice“. Obašo sam sve, pa ništa. Digdi su mi kazli da oni ne drže ustaške

novine. Pa jesil i ti ustaš, kad ji čitaš?

- Prvo i prvo, ne kaže se ustaš, neg ustaša, a drugo, samo bu-dala mož tako šta kasti. Pa mi smo odek miran narod. Hrvati - Bunjevci, jeste da su nas uspili rastaviti, al vrimenom će sve doći na svoje misto.

- Stani komšo! Nisi u pravu. Kako oni u Srbiji legalno čitaju Glas Ravnice.

- Da ti nisi malo već potego?

- Malo jesam, al lud nisam.

Nisil gledo televizor, kad onaj, sa šajkačom na glavi priti Tonkoviću i onom Domaćem šiftaru, zašto davadu podršku onoj kokoliciji „Zajedno“.

- E vidiš, gledo sam to, al mi nikako nije jasno. Mi odek, ne možmo u trafikama dobit naše glasilo, a u Srbiji, pune trafike, jel kako drugačije razumit onog mršu sa šajkačom? Otkud bi on znava da smo mi, ko uostalom, i cila Vojvodina za demokraciju. Sad, jeste da je onaj Kurjak puno puta bijo protiv nas, a i to znam da dlaku prominit neće, no mi ćemo ga vilama u tur, pa nek grize one koji su gori.

- H, hmm, ništo mi se praši iz grla, od ove tvoje dišpute.

- Sad ću Albe, samo da me gospoja ne vidi.

Trknem ti je tako zbokalom u podrum, povučem na gumu, jel slavina više ne dovaća, pa natočim. Taman krenem napolje, podignem pogled i imam šta vidit. Antrag nano moju gospoju baš sad. Ta krenila je piležu vode nalit i puštit tele da sisa.

- Vidi, vidi - ona će - vučeš se iz te podrumčine, ko stari jazavac iz jame - samo da ti žderat. Kako ti džigerica već nije otrula.

- Nemoj Ljubavi, ta Albe je tu.

- Koja ljubav? Izem ti ljubav

brez dinara. Sve što zaradiš potrošiš na cefru, a ja što nemam čitavi gaća to nikom ništa!

- Hm, pa sad, zgaćama, jel brez nji, joped si ti moja, samo da malo manje čantraš.

- Crko, da Bog da - zaključimo moja gospoja diskuciju i ode da dadne prasicima mošlik.

- Šta te toliko zadržalo - Albe će - Grlo mi ko atar u konikuli.

- Ta mani. Nije očin nano ovu moju baš kad sam išo iz podruma.

- Nisi dobijo bubotku?

- Šta, samo bi to falilo.

- Ja jedared jesam i to oklagijom. Pratili smo se po šoru pa tako došli i do mene. Bukarica je već bila prazna, pa da nado-lijemo. Ja ću u špajc, jer tamo je bilo vino, kad moja Koca oklagiju, pa puf! Tila je u čelenku, no ijako sam bijo nasikiran, imam dobre, što bi kazli, reflekse. Trgnem ti je glavu, a oklagija prozviždi, al mi zakači uvo i na ramenu odsidne. Paorsko rame ko rame, ništa, no uvo mi jedno tri dana ličilo na fanak brez pantljike.

- Ha, ha, ha, pa kako ste nastavili pratenje.

- Ne znam. Ovi su utekli, a ja moro leć u kujnu na daske, jel me nije puštila u sobu.

- Nijel to bilo za Šibare?

- Ta da je za šibare, ne bi mi ni krivo bilo, al za badnje več tako proć, pa to nije nimalo lipo.

- E moj Albe, pa tebi su šibari maličkoc uranili. Došli na badnje več.

- Mani sprdnje. To je bilo lani. Ove godine se nisam pratijo. Neg, jel ti misliš nalit, jel će sad doć šibari.